

Bankari poručuju: Neučinkovitost sudstva - najveći problem!

Autor Guste Santini

Subota, 10 Veljača 2001 19:51

Kada je na radiju/televiziji data vijest - sastanak bankara u organizaciji HIBO-a - da je temeljni problem, danas, u bankarskom sistemu neučinkovitost sudstva (čitaj: nepoštivanje ugovora) razmišljao sam da li da komentiram Poruku sa navedenog skupa?

Kao što vidite Vrag mi nije dao mira i ja sam to učinio. Međutim ovaj put to činim na poseban način. Umjesto komentara, dokazivanja, ukazivanja, i tko zna što sve ne, citirat ću svoj stav iz 1995. godine objavljen u mom radu: "EKONOMSKA POLITIKA za 1995. godinu, RIFIN, Zagreb, str. 23 i 24. Kako je preostalo još nekoliko neprodanih primjeraka to čitaocu, koji nije u likvidnom "kolapsu", preporučujem da je kupi kako bi sagledao što sam tada govorio i kako se gotovo ništa promijenilo nije - a trebalo je!

Citat glasi:

"Po našem mišljenju valja obrazložiti i podvući, po nama presudan, činilac koji "diže" kamatne stope. Institucionalna zaštita dužnika dio je starog samoupravnog sistema, koja u tadašnjim uvjetima nije bila u toj mjeri pogubna kao što je to danas kada se stvara tržišni ambijent. Ovo podvlačimo da se eksplicite odredimo i podržimo točku 45. Memoranduma (iz 1995. godine napomena G.S.) gdje je istaknuto: "jasno će se definirati prioritet vjerovnika, sudski će postupak biti pojednostavljen, i formulirat će se obvezni rokovi za proces likvidacije."

Kao što znamo rizik je sazdan od cijele lepeze događaja koje u trenutku odobravanja kredita nije moguće niti sagledati. Rizik je izrazito podložan stohastičkim procesima. Jednako tako znamo da države institucionalnim određenjima u najvećoj mogućoj mjeri reguliraju odnose koji u sebi sadrže rizik. Kada je riječ o dužničko-vjerovničkom odnosu tada je znano da je vjerovnik u tržišnim privredama maksimalno zaštićen. Ova zaštita nije nikakva privilegija već jasno i nedvosmisleno određenje o nužnosti ispunjenja ugovora od strane ugovornih stranaka.

Kakva je situacija danas u Hrvatskoj?

Ako bi stanje trebali izreći u jednoj riječi tada bi ona, po našem mišljenju, glasila: tragično. **Ništa se nije promijenilo**

(podvukao G.S.). Naime, u uvjetima samoupravnog socijalizma vjerovnici su bili maksimalno šticeći kako dospjele obveze ne bi imale tragične posljedice po odnosnog dužnika.

Kada bi se stvar odista komplicirala "drugovi" bi u zajednici sa poslovnom bankom našli rješenje

(podvukao G.S.). Kako se radilo o društvenom vlasništvu problemi su uvijek bili rješivi. Znamo da je u uvjetima mekog budžetskog ograničenja i kada se radi o državnim poduzećim ovaj pristup u rješavanju problema rado korišten, jer mu pojava učinkovitost nije sporna. Međutim, tržišni model privređivanja ima sasvim drugačiju definiciju društvenog rada u odnosu na socijalistički model privredjivanja, bez obzira da li se radi o tipu samoupravnog ili etatističkog modela.

Potrebno je istaknuti da socijalistički samoupravni model privređivanja je uistinu svaki rad učinio društveno potrebnim i korisnim radom, pri čemu nije moguće alocirati rezultate tog pojedinačnog dijela ukupnog društvenog rada (podvukao G.S.)

Bankari poručuju: Neučinkovitost sudstva - najveći problem!

Autor Guste Santini

Subota, 10 Veljača 2001 19:51

Kako tržišni model polazi od poznatog vlasnika to su poznati gubici odnosno dobiti. To znači da točno određena pravna osoba po dužničko-vjerovničkoj osnovi gubi. Kako su vlasnici pravnih osoba fizičke osobe, to se u konačnici gubitak prenosi na njih. Ona se općenito neće baviti aktivnostima ako nije primjereno zaštićena odnosno ukoliko nije u mogućnosti ukalkulirati rizik koji očekuje iz odnosne poslovne aktivnosti. Iznijeto jasno ukazuje da nemogućnost naplate kredita ili potraživanja bilo koje vrste u razumnom roku predstavlja subvenciju dužnicima i po toj osnovi smanjenje profita zbog povećanog i realiziranog rizika. Zato je **moгуće jasno apostrofirati tvrdnju da nije moguće tvrdo monetarno budžetsko ograničenje, ako mu nije prethodilo institucionalno "tvrdo budžetsko ograničenje". Dok se pitanje ne razriješi ostaju visoke kamatne stope** (podvukao G.S.).

Pri tome valja naglasiti da značajan dio kamatne stope je u stvari premija na rizik i kreditori su postali svojevrsni vlastiti osiguravatelji rizika koji proizlaze iz kreditne aktivnosti.

Ovom dodajmo da povećanje rizika djeluje i na neizvjesnost u smislu njezinog povećanja što kreditore upućuje na preferiranje kratkoročnih u odnosu na dugoročne plasmane. Ovo ponovno povećava rizik i neizvjesnost i tako se formira dodatna spirala rizika."

Završen citat.

Ovome odista nije potreban nikakav komentar. Ipak, ovome ću pridodati: **internacionalizacija bankarskog sistema će konačno riješiti odnos vjerovnika i dužnika - jer će se strane banke suzdržavati od plasmana kredita privredi i stanovništvu dok se, bitno, ne smanji rizik plasmana - dok se vjerovnik ne bude tretirao primjereno tržišnom modelu privređivanja. Zar nam drugi uvijek moraju davati lekcije?**

Opet se vraćaju, mnogo puta na ovim stranicama postavljena, pitanja:

Prvo. Da je bio primjeren odnos vjerovnika i dužnika da li bi "ABCDE"-a bila toliko pogubna za poslovne banke?

Drugo. Da je bio primjeren odnos vjerovnika i dužnika da li bi banke išle u stečaj i da li bi povećanje prema domaćim bankama bilo veće?

Treće. Što se je moglo sve učiniti sa novcem koji je "spiskan" - izravno i neizravno - na sanacije i stečajeve banaka?

Četvrto. Je li moguće da Hrvatska narodna banka može "oprati ruke" od te i takve rabote?

Dalje neću pitati ali dajem "domaću zadaću" čitaocu da nadopuni listu pitanja. Pošaljite mi je e-mailom. Unaprijed Vam zahvaljujem. Neke, uz Vašu prethodnu dozvolu, ću objaviti. Unaprijed - hvala.